

Ryhmäpuheenvuoro Vasemmistoliiton valtuustoryhmä, Katja Hänninen 12.12.2022, kouluverkkoratkaisut

Kylielinoimaisuus on kylässä itsessään. Puhdas luonto, viihtyisä elinympäristö ja yhteisöllisyys ovat asioita, jotka vetävät puoleensa. Moni perhe haaveilee edelleen omasta kodista maaseudulla, jossa on rauhallista ja turvallista elää. Tärkeänä pito- ja vetoimatekijänä toimii tietysti myös kylän aktiivisuuden, sivistyksen ja yhteisöllisyyden kehto; oma kyläkoulu.

Kuitenkin viimeisen kolmenkymmenen vuoden aikana yli puolet Suomen peruskouluista on lakkautettu ja maaseudun lähikouluverkosta on jäljellä enää vajaa 10 prosenttia. Keskittäminen on johtanut oppilaiden kuljetustarpeiden lisääntymiseen, päivittäisten koulumatka-aikojen pitenemiseen ja myös oppimisympäristön rauhottomuuden kasvuun. Tänään me olemme tässäkin kokouksessa todistaneet, kuinka koulukuljetuskustannukset ovat kouluverkkoa tiivistettäessä vain kasvaneet entisestään, samoin on käynyt myös henkilöstökustannuksille

Erikoista kyllä, vain kolmannes lakkautuksista on perusteltavissa lasten määrän vähentämisellä, eivätkä toisena perusteena käytetyt säästötkään näytä toteutuneen, sillä vuoden 2014 4,6 miljardin kokonaiskustannukset ovat kasvaneet noin 5,2 miljardiin euroon. Huomion arvoista on myös se, että suhteellisesti eniten ovat kasvaneet hallinnon, kiinteistöjen ylläpidon sekä oppilashuollon kustannukset, vaikka keskittämistä on yleisesti perusteltu isojen koulujen halvemmilla ylläpitokuluilla ja oppimisen tuen tehokkaammilla resursseilla. Edelleen moni kunta uskoo talouden tasapainottuvan kouluverkkoa tiivistämällä, vaikkei yhdessäkään suomalaisessa tutkimuksessa ole tilastollisin menetelmin tutkittu, onko lakkautuksilla saatu aikaiseksi säästöjä. Paremminkin tutkimukset osoittavat ihan päinvastaista kehitystä. Kustannukset ovat vain kasvaneet koulujen lakkauttamiseen myötä.

Marraskuun alussa Suomen Kylät julkaisi kyläkoulujen pelastuspaketin, jossa vaaditaan muun muassa selvitettäväksi, ovatko koulujen lakkautukset todellisuudessa tuoneet säästöjä kuntatalouteen, samalla kun oppilaiden pahoinvointi on lisääntynyt, oppimistulokset ja oppimisympäristöjen viihtyvyys ovat heikentyneet ja koulukuljetusajat pidentyneet. Paketista löytyy peräti kuusi konkreettista toimenpidekokonaisuutta jäljellä olevien kyläkoulujen pelastamiseksi, joten ratkaisuja on olemassa, jos vain sitä kuuluisa yhteistä tahtoa löytyy. Syntyvyyden lasku, väestön ikääntyminen ja kuntien talousnäkyvien heikentyminen tuovat haasteita, mutta ratkeavatko ne elinvoimaisten kyläkoulujen lakkauttamisella, ei ainakaan, mikäli tähänastisista tutkimustuloksista on uskomisen.

Vaikka sanonta kuuluu, että tikulla silmään sitä, joka menneitä muistelee, niin pakko kyllä sanoa arvoisille keskustalaisille kollegoille, että olisittepa pitäneet kiinni 40 oppilaan rajasta myös silloin, kun päätettiin Piehingin koulun lakkauttamisesta. Koulussa oli yli 60 oppilasta, mutta silti äänestitte lakkauttamisen puolesta.

Lopuksi haluan todeta Vasemmistoliiton valtuustoryhmä painottaa, että kouluverkkoratkaisuissa on aina tehtävä päätöksiä lasten etu ja lasten hyvinvointi edellä. On huomioitava myös koko kylän tarpeet ja elinvoimaisuus.

Olemme päätösehdotuksen kannalla.

Katja Hänninen

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä